

عنوان: بررسی مقایسه ای پایگاه هویت دانشجویان شاهد و غیر شاهد

محقق: هاشم صیامی

چکیده

امروز تمامی جوامع در مساله شکل گیری هویت در گیر هستند . هویت از جمله مباحثی است که در حوزه های مختلف علمی مورد توجه قرار گرفته است . ایجاد یک هویت و دستیابی به یک تعریف منسجم از خود، مهمترین جنبه رشد روانی اجتماعی در دوره نوجوانی می باشد و هویت مثبت باعث بالندگی و رشد فرد در اجتماع خواهد شد.

هدف این پژوهش بررسی مقایسه ای پایگاه های هویت دانشجویان شاهد و غیر شاهد می باشد. طرح پژوهش از نوع علی مقایسه ای که متشکل از دو گروه دانشجویان شاهد و دانشجویان غیر شاهد دانشگاه آزاد مشهد در سال تحصیلی 1386 به عنوان جامعه پژوهش در نظر گرفته شده است. روش نمونه گیری بصورت خوشه ای و حجم نمونه در هر گروه شاهد و غیر شاهد 70 نفر می باشد. بازار پژوهش در این تحقیق «آزمون گسترش یافته عینی پایگاه هویت من» استفاده شده علاوه بر استفاده از آمار توصیفی از آمار استنباطی T مستقل وخی دو برای آزمون فرضیات استفاده شده است. نتایج به دست آمده نشان داد:

1- در دستیابی هویت بین دانشجویان شاهد و غیر شاهد تفاوتی مشاهده نمی شود.

2- در دستیابی پایگاه هویت بین دانشجویان شاهد مجرد و شاهد متأهل تفاوتی مشاهده نمی شود.

3- در دستیابی پایگاه هویت بین دانشجویان پسرشاهد و دختر شاهد تفاوتی مشاهده نمی شود.

4- بین میانگین پایگاه هویت موفق در دانشجویان شاهد و غیر شاهد تفاوت معناداری وجود داشت. ($p < 0.05$)

5- بین میانگین پایگاه هویت معوق در دانشجویان شاهد و غیر شاهد تفاوت معناداری وجود نداشت. ($p > 0.05$)

6- بین میانگین پایگاه هویت سردرگم در دانشجویان شاهد و غیر شاهد تفاوت معناداری وجود داشت. ($p < 0.05$)

7- بین میانگین پایگاه هویت زودرس در دانشجویان شاهد و غیر شاهد تفاوت معناداری وجود داشت. ($p < 0.05$)

این تحقیق نشان داده که حضور پدر در کل هویت تاثیر چندانی ندارد، آن در هویت یابی به پایگاههای هویت وطی مراحل رشدی بسیار موثر می باشد. در بعضی از پایگاههای هویت از جمله پایگاه هویت سردرگم که از درجات پایین رشدی هویت می باشد نمره دانشجویان شاهد بیشتر از دانشجویان عادی می باشد و در هویت موفق و زودرس دانشجویان عادی درجات بالاتری نسبت به دانشجویان شاهد مشاهده شد.

واژه های کلیدی: پایگاه هویت (موفق، معوق، سردرگم، زودرس).

مقدمه

هویت^۱ ونحوه شکل گیری آن از موضوعاتی است که مورد علاقه بسیاری از حوزه های علمی همچون روانشناسی ، جامعه شناسی ، علوم سیاسی حتی ادبیات و هنر می باشد. از دیدگاه روانشناسی موضوع هویت در شاخه های مختلفی چون روانشناسی اجتماعی ،روانشناسی رشد،روانشناسی مرضی ، وروانشناسی شخصیت مورد بحث قرار گرفته است. این موضوع از یک طرف نشان دهنده اهمیت موضوع واز طرف دیگر نشانه ای از وسیع بودن حوزه مورد بررسی می باشد . تحقیقات پیشینه مؤند این مهم می باشد که فرد به کمک دیگران به تعریفی از خویشتن می رسند که اگر این تعریف با واقعیت اجتماعی آنها در تعارض باشد ، حالتیایی چون عدم پختگی ،فشار روانی ومشکلات رفتاری را تجربه می کنند.

وجود این رفتارها در سالهای پایانی نوجوانی و اوایل جوانی از نظر بسیاری از روانشناسان ، نشان دهنده تلاش طبیعی افراد به منظور پیدا کردن یک تعریف ازخود و به عبارت دیگر هویت یابی می باشد . یکی از روانشناسان که به صورتی وسیع وبنیادی به موضوع هویت پرداخته است اریکسون^۲(1968)می باشد. ازنظریه اریکسون چنین برداشت می شود که اگرچه تدوام هویت در گستره زندگی یک فرد دیده می شود . با وجود این ، بحران هویت بیشتر در سالهای نوجوانی و دوران تحصیلات دانشگاهی در فرد ظاهر می شود.

1 - Identity

2 - Erikson

درواقع شکل گیری هویت خیلی پیش از آغاز نوجوانی شروع می شود اریکسون نشان داد که نتایج موفقیت آمیز مراحل قبلی رشد روانی اجتماعی^۳ راه را برای حل مثبت و موفقیت آمیز تعارض های روانی دوره نوجوانی که وی آنرا شکل گیری هویت در مقابل اغتشاش هویت^۴ نامیده است هموار می کند به نظر وی افرادی که با احساس ضعیف (امنیت) به نوجوانی می رسند در یافتن آرمانهایی که به آن تکیه کنند مشکل خواهند داشت (امنیت) کسانی که با مقدار اندکی از (خود مختاری) و (ابتکار عمل) به دوره نوجوانی می رسند قادر نیستند به انتخاب و کشف فعالانه راه مناسب از میان راههای گوناگون زندگی بپردازند ، همچنین آنان فاقد احساس و قدرت در (پرکاری و سازندگی) هستند ، نمی توانند شغلی را انتخاب کنند که مناسب علائق و مهارتشان باشد (لطف آبادی، 1380). هویت شخصی نوجوان به تدریج بر پایه همانند سازی های گوناگون دوران کودکی تکوین می یابد. کودک با منابع مختلف همانند سازی می کند و به تدریج وارد دنیای اجتماع وسیع تری می گردد و به صورت فزاینده ای به ارزشهای گروه همسالان ، معلمان و سایر بزرگسالان و همچنین ارزیابی های آنها ارجح می نهد (سیگل من ، 2007).

نوجوان از راه جمع بندی این ارزشها و ارزیابی ها می کوشند تصویر یکپارچه از خود بدست آورد به این تصویر یکپارچه هویت اطلاق می شود . بنابراین هر اندازه نظرها ، ارزشها و الگوهای رفتاری والدین ، همسالان ، معلمان ، و سایر بزرگسالان همخوانی و هماهنگی بیشتری باهم داشته باشد به همان نسبت کار شکل گیری هویت نوجوان آسان پیش میرود ؛ ولی در مواردی که نظرها ، ارزشها و الگوها معیارهای رفتاری والدین ، همسالان ، معلمان و سایر بزرگسالان و افراد مهم در زندگی نوجوان متفاوت باشد احتمال پیدایش تعارض در نوجوان فزونی می یابد و وی دچار حالتی می شود که سردرگمی نقش نامیده می شود. در چنین وضعیتی ، وی

³ - Psycho- Social development

⁴ - Identity Formation Versus identity Confusion-

هر از چند گاهی تن به نقشی تازه می دهد و به دشواری می تواند با جمع بندی این نقش های متفاوت هویت واحد برای خود کسب نماید (محسنی، 1375).

تقریباً تمام صاحب نظران اثر پذیری فرد از خانواده را مورد تاکید قرار می دهند دو هدف عمده از الگوهای تربیت فرزند، شکل دهی به شخصیت روانی و تقویت شایستگی های کودک عنوان شده است (بومریند⁵، 1997).

همچنین والدینی که در ارتباط با فرزندانشان از عاطفه و همدردی بیشتری برخوردارند میزان خود احترامی بیشتری را در کودکانشان تشویق می کنند و این مانع مشکلات آنان در بزرگسالی می شود (پارکر⁶، 1983).

جستجوی هویت شخص متضمن این است که، شخص تشخیص دهد که برای او چه چیزهایی مهم و چه کارهایی ارزشمند است و نیز متضمن تنظیم معیارهایی است که وی براساس آنها بتواند رفتار خود و دیگران را هدایت و ارزیابی کند. علاوه بر اینها این جستجو، تکوین احساس خود شکوفایی و شایستگی را نیز در برمی گیرد. هویت شخصی نوجوان به تدریج برپایه همانند سازی گوناگون دوران کودکی اش تکوین می یابد (پرتوی، 1374).

نقش اصلی خانواده خصوصاً والدین در دستیابی به هویت نوجوان تاثیر گذار می باشد بنابراین هویت متأثر از مولفه های مختلف می باشد که در این راستا نقش خانواده خصوصاً پدر به عنوان یکی از مواردی خواهد بود که در این تحقیق ما بدنبال آن هستیم که بررسی کنیم آیا نبود پدر در خانواده هویت یابی افراد را تحت الشعاع قرار می دهد؟

⁵ - baumrind
⁶ - parker

و هویت یابی فرزندان شاهد در طول زندگی چگونه خواهد بود .

در پژوهش حاضر می خواهیم به این سوال پاسخ دهیم آیا فرزندان شاهد از نظر وضعیت هویت خویشتن با توجه به دیدگاه

مارسیا (1966) در مقیاسه بافرزندان عادی با یکدیگر تفاوت دارند ؟

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین حضور پدر در خانواده و هویت فرزندان است ارتباط آن با دستیابی هویت میباشد . به

طور دقیق تر این اهداف عبارتند از :

1- تعیین رابطه حضور پدر در هویت یابی فرزندان

2- تعیین رابطه حضور پدر در هر یک از پایگاههای هویتی .

فرضیه های پژوهش :

- بین پایگاه هویت دانشجویان شاهد و عادی تفاوت وجود دارد.

- بین پایگاه هویت دانشجویان شاهد با وضعیت تاهل آنها رابطه وجود دارد .

- بین پایگاه هویت دانشجویان شاهد با جنسیت آنها رابطه وجود دارد .

- بین پایگاه هویت موفق⁷ دانشجویان شاهد و عادی تفاوت وجود دارد .
- بین پایگاه هویت معوق⁸ دانشجویان شاهد و عادی تفاوت وجود دارد .
- بین پایگاه هویت سردرگم⁹ دانشجویان شاهد و عادی تفاوت وجود دارد .
- بین پایگاه هویت زودرس¹⁰ دانشجویان شاهد و عادی تفاوت وجود دارد .

روش

جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش عبارت بوده است کلیه دانشجویان شاهد دانشگاه آزاد مشهد شامل دختر و پسر که در سال تحصیلی 85-86 مشغول به تحصیل بوده‌اند ، نحوه انتخاب حجم نمونه که پس از آگاهی از تعداد دانشجویان شاهد دانشگاه آزاد مشهد نمونه گیری در این پژوهش شامل کلیه دانشجویانی که در بهار 1386 مشغول به تحصیل بوده که از 15 دانشکده ، 5 دانشکده انتخاب شدند . به منظور اینکه تمام خوشه ها در نمونه مورد نظر حضور داشته باشند ابتدا 15 دانشکده دانشگاه آزاد مشهد انتخاب شد سپس ، 5 دانشکده بصورت تصادفی انتخاب و در آخرین مرحله 10 کلاس فعال در آن روز انتخاب و پرسشنامه ارائه شد . در این 5 دانشکده کلیه فرزندان شاهد مورد بررسی و تحقیق قرار گرفته اند. گروه عادی از همین دانشکده ها به انتخاب شده است . سپس تعداد 70 نفر دانشجوی شاهد و 70 نفر دانشجوی عادی انتخاب گردید .

7 - identity adirement

8 - moratorium

9 - diffusion

10 - foreclosure

ابزار پژوهش :

جمع آوری اطلاعات و داده ها یکی از مهمترین و حساس ترین مراحل یک پژوهش محسوب می شود و به دلیل ابزاری که برای جمع آوری اطلاعات مورد استفاده قرار گیرد بایستی از روایی و اعتبار و صحت لازم برخوردار باشد .

آزمون (EOM-EIS) آزمون گسترش یافته عینی پایگاه هویت من (EOM-EIS) نخستین آزمونی است که برای پایگاه هویت ساخته شده ، یک مصاحبه نیمه ساخت دار بود که مارسیا در سال 1966 ساخت و آن را بر روی یک نمونه 86 نفری مرد دانشجوی لیسانس روانشناسی در آمریکا اعتبار یابی کرد. در این آزمون چهار پایگاه هویت دستیابی ، تعلیق ، ممانعت و پراکندگی در سه حیطة ، شغلی ، ایدئولوژی مذهبی و ایدئولوژی سیاسی مورد آزمون قرار می گیرد (مارسیا ، 1966) .

آزمون مصاحبه پایگاه هویت مارسیا از آن زمان تاکنون در حوزه تحقیقات پایگاه هویت مورد استفاده قرار گرفته است و در حال حاضر هم از آن استفاده زیادی می شود اما به دلیل اینکه بسیاری از تحقیقات امکان انجام مصاحبه بالینی برای سنجش پایگاه هویت فراهم نیست ، پس از ایجاد این مصاحبه بزودی نیاز به یک آزمون گزارش شخصی¹¹ مداد کاغذی احساس شد (آدامز شی و فیچ 1979، نقل از آدامز، 1999) .

چهار پژوهش جداگانه انجام دادند تا نشان بدهند که یک آزمون گزارش شخصی بهتر می تواند ساخته شود و پژوهشگران و درمانگران را قادر سازد که پایگاه هویت نوجوانان و بزرگسالان جوان را مشخص کنند. بر پایه این فرض که جستجو و تعهد یک

تلاش نسبتاً آگاهانه است. در سال 1979 آزمونی به نام آزمون عینی پایگاه هویت من (۱۲) با استفاده از یک نمونه 48 نفری از دانشجویان کارشناسی ساخته شد که دارای 24 آیتم بود و حیطة های شغل، مذهب و سیاست را برای چهار پایگاه هویت در برمی گرفت (این حیطة ها همانهایی هستند که در آزمون مصاحبه مارسیا آمده است) آزمون به هر آیتم در یک مقیاس لیکرت 6 درجه ای برحسب توافق و عدم توافق پاسخ می داد. این آزمون توسط گراتونت، ثوربک ومیر¹ (1982)

شیوه اجرا:

روش اجرای به این صورت بود که قبل از اجرای هر پرسشنامه دستورالعمل مربوط به آن برای آزمودنیها خوانده می شد و سپس از آنان خواسته می شد که با دقت به سوالات پاسخ دهند.

طرح پژوهش:

در مطالعه حاضر از روش علی - مقایسه ای استفاده شده است. پژوهش علی مقایسه ای، که به آن پس رویدادی، معطوف به گذشته و علی پس از وقوع نیز گفته می شود.

یافته ها توصیفی:

¹² - objective measure of Ego Identity status
1 -Meyer

تجزیه و تحلیل توصیفی داده ها :

الف. تجزیه و تحلیل توصیفی داده ها از دو گروه شاهد و عادی بر اساس متغیرهای جنسیت و تاهل می باشد:

جدول (1-4) توزیع میزان جنسیت گروه شاهد

گروه	فراوانی	درصد	فراوانی تراکمی
زن	55	0/79	0/79
مرد	15	0/21	100
کل	70	100	

جدول (2-4) توزیع میزان تاهل گروه شاهد

گروه	فراوانی	درصد	فراوانی تراکمی
مجرد	50	0/72	72
متاهل	20	0/28	100
کل	70	100	

جدول (3-4) توزیع میزان جنسیت گروه غیر شاهد

گروه	فراوانی	درصد	فراوانی تراکمی
زن	66	0/95	0/95
مرد	4	0/05	100
کل	70	100	

جدول (4-4) توزیع میزان تاهل گروه غیر شاهد

گروه	فراوانی	درصد	فراوانی تراکمی
مجرد	56	0/80	0/80
متاهل	14	0/20	100
کل	70	100	

جدول (4-5) شاخص های آماری مرکزی و پراکندگی در گروه شاهد و غیر شاهد در پایگاههای هویت

پایگاه هویت	گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای استاندارد میانگین
ممانعت	شاهد	70	50/46	7/89	/94
	غیر شاهد	70	46/89	11/32	1/35
اغتشاش	شاهد	70	54/84	6/69	/80
	غیر شاهد	70	52/14	9/21	1/10
تعليق	شاهد	70	60/74	6/28	/75
	غیر شاهد	70	62/73	7/17	/86
دست یافته	شاهد	70	60/77	7/50	/90
	غیر شاهد	70	63/61	7/57	/90
هویت	شاهد	70	226/81	16/52	1/97

	غیر شاهد	70	225/37	22/40	2/68
--	----------	----	--------	-------	------

تجزیه و تحلیل استنباطی داده ها :

بررسی فرضیه ها :

فرضیه اول:

- بین پایگاه هویت دانشجویان شاهد و عادی تفاوت وجود دارد.

جدول (4-6) توافقی فراوانی پایگاه های هویت دانشجویان شاهد و غیرشاهد

نوع پایگاه هویت	دست یافته	تعلیق	ممانعت	اغتشاش	جمع
--------------------	-----------	-------	--------	--------	-----

گروه					
شاهد	15	22	15	18	70
غیرشاهد	16	21	22	11	70
د					
جمع	31	43	37	29	140

جدول (6-4) محاسبه مجذور کای در طرح دو متغیری

گروه	ستون	فراوانی	فراوانی	O-E	(O-E) ²	$\frac{(O-E)^2}{E}$
	پایگاه های	مشاهده	مورد انتظار			
	هویت	شده (O)	(E) (a)			
شاهد	دست یافته	15	15/5	-0/5	0/25	0/16

شاهد	تعليق	22	21/5	0/5	0/25	0/011
شاهد	ممانعت	16	18/5	-2/5	6/25	0/33
شاهد	اغتشاش	19	14/5	4/5	20 /25	1/39
غير شاهد	دست يافته	16	15/5	0/5	0/25	0/016
غير شاهد	تعليق	21	21/5	-0/5	0/25	0/011
غير شاهد	ممانعت	21	18/5	2/5	6/25	0/33
غير شاهد	اغتشاش	10	14/5	-4/5	16 /72	1/53
جمع						3/302

$$df = (1-2)(4-1) = 3$$

کای بحرانی $X^2(0/05 و 3) = 12/84$

کای مشاهده شده $X^2 = 3/302$

نتیجه گیری :

چون مقدار مجذور کای مشاهده شده در جدول (3/302) از مجذور کای بحرانی کمتر می باشد، فرضیه صفر تأیید می گردد. بدین ترتیب نتیجه گرفته می شود که حضور یا عدم حضور پدر در دست یابی به هویت ارتباطی ندارد. پس نتیجه گرفته می شود در دست یابی به هویت بین فرزندان شاهد و غیر شاهد تفاوتی مشاهده نمی شود و فرضیه ما رد می شود.

فرضیه دوم:

بین پایگاه هویت دانشجویان شاهد با وضعیت تاهل آنها رابطه وجود دارد.

جدول (4-7) توافقی فراوانی پایگاه های هویت دانشجویان شاهد مجرد و متاهل

نوع پایگاه					
هویت	دست یافته	تعلیق	ممانعت	اغتشاش	جمع
گروه					

شاهد مجرد	12	15	10	13	50
شاهد متاهل	3	7	5	5	20
جمع	15	22	15	18	70

جدول (4-8) محاسبه مجذور کای در طرح دومتغیری

گروه	ستون	فراوانی	فراوانی	O-E	(O-E) ²	$\frac{(O-E)^2}{E}$
	پایگاه های هویت	مشاهده شده (O)	مورد انتظار (E)			
شاهد مجرد	دست یافته	12	10/71	1/29	1/66	0/15
شاهد مجرد	تعليق	15	15/71	-0/71	0/50	0/031
شاهد مجرد	ممانعت	10	10/71	-0/71	0/50	0/046
شاهد مجرد	اغتشاش	13	12/85	0/15	0/22	1/75
					0	

شاهد	دست یافته	3	4/28	-1/28	0/63	0/38
متاهل						
شاهد	تعليق	7	6/28	0/72	0/52	0/082
متاهل						
شاهد	ممانعت	5	4/28	-0/72	0/52	0/12
متاهل						
شاهد	اغتشاش	5	5/14	-0/14	0/19	3/81
متاهل					0/6	
						3/369

$$df = (1-2)(4-1) = 3$$

$$X^2 = (3, 0/05) = 7 \quad \text{کای بحرانی}$$

$$X^2 = 6/369 \quad \text{کای مشاهده شده}$$

نتیجه گیری :

چون مقدار مجذور کای مشاهده شده در جدول (6/369) از مجذور کای بحرانی کمتر می باشد، فرضیه صفر تأیید می گردد. بدین ترتیب نتیجه گرفته می شود که شواهد کافی برای اینکه ارتباط بین مجرد و متاهل بودن دانشجویان شاهد با پایگاه هویت وجود ندارد. در نتیجه در دستیابی پایگاه هویت بین دانشجویان شاهد مجرد و شاهد متاهل تفاوتی مشاهده نمی شود و فرضیه مارد می شود.

فرضیه سوم:

بین پایگاه هویت دانشجویان شاهد با جنسیت آنان رابطه وجود دارد.

جدول (9-4) توافقی فراوانی پایگاه های هویت دانشجویان دختر و پسر شاهد

نوع پایگاه هویت گروه	دست یافته	تعلیق	ممانعت	اغتشاش	جمع
دختر شاهد	11	16	13	15	55
پسر شاهد	4	6	2	3	15
جمع	15	22	15	18	70

جدول (10-4) محاسبه مجذور کای در طرح دو متغیری

گروه	ستون	فراوانی	فراوانی	O-E	(O-E) ²	<u>(O-E)²</u>

	پایگاه های هویت	مشاهده شده (O)	مورد انتظار (a) (E)			E
دختر شاهد	دست یافته	11	11/78	-0/78	0/60	0/050
دختر شاهد	تعليق	16	17/28	-1/28	1/63	0/094
دختر شاهد	ممانعت	13	11/78	1/22	1/48	0/12
دختر شاهد	اغتشاش	15	14/14	0/86	0/73	0/051
پسر شاهد	دست یافته	4	3/21	0/79	0/62	0/193
پسر شاهد	تعليق	6	4/71	1/29	1/66	0/352
پسر شاهد	ممانعت	2	3/21	-1/21	1/46	0/45
پسر شاهد	اغتشاش	3	3/85	-0/85	0/72	0/187
						1/497

$$df = (1-2)(4-1) = 3$$

کای بحرانی $X^2 = (3, 7) = 0.050$

کای مشاهده شده $X^2 = 1/497$

نتیجه گیری :

چون مقدار مجذور کای مشاهده شده در (جدول 1/497) از مجذور کای بحرانی کمتر می باشد ، فرضیه صفر تأیید می گردد . بدین

ترتیب نتیجه گرفته می شود که بین دانشجویان پسر شاهد و دختر شاهد در دست یابی به پایگاه هویت تفاوت وجود ندارد . بدین

ترتیب فرض صفر تأیید و فرض محقق رد می شود ..

جدول (11-4) تجزیه تحلیل استنباطی آزمون t برای پایگاههای هویت

		t-test for Equality of means								
		محاسبه شده F	معناداری	محاسبه شده t	درجه آزادی	سطح معناداری	میانگینها	خطای استاندارد	برآورد	
									کمترین	بیشترین
زودرس	واریانسهای برابر	/308 8	/005	/165 2	1 38	0/32	3/57	1/65	/31	6/83
	واریانسهای نابرابر			/165 2	/251 132	0/32	3/57	1/65	/31	6/84
سردرس	واریانسهای برابر	/203 3	/076						1/11	5/39
	واریانسهای نابرابر			/985	138	/049	2/70	1/36		

	واریانسهای نابرابر			985/	961/	0/49	2/70	1/36	8/58	5/39
معوق	واریانسهای برابر	706/	402/	743/	138	84/	1/99	1/14	4/24	27/
	واریانسهای نابرابر			743/	652/	0/84	1/99	1/14	4/24	27/
	واریانسهای برابر	119/	730/	322/	138	027/	2/84	1/27	5/36	32-/

	واریانسهای			322/	990/	027/	284/	1/27	5/36	-32/
	نابرابر			-2	137	-	-	-	-	-

فرضیه چهارم :

- بین پایگاه هویت موفق دانشجویان شاهد و عادی تفاوت وجود دارد .

هویت	fمحاسبه شده	معناداری	Tحاسبه شده	درجه آزادی	سطح معناداری	اختلاف میانگین	خطای استاندارد	برآورد فاصله 95%	
								تفاضل بین دو میانگین	بیشترین مقدار
واریانس های برابر	119/	730 /	23/ -2	139	0/027	1/27	-5/36	36/	-32 /
								-5	0/

واریانس			23	1990	27		36	
های			2/2	137	-2/84	1/	-5/36	-5
نابرابر								-32

نتیجه گیری :

در این فرضیه t محاسبه شده برابر با $-2/232$ می باشد ، چون سطح معناداری آزمون t برابر با $0/027$ می باشد و کمتر از

$0/05$ می باشد تفاوت معنادار آماری وجود دارد و از آنجا که میانگین گروه غیر شاهد بیشتر از شاهد می باشد هویت دست یافته

در دانشجویان غیر شاهد بیشتر مشاهده می شود. پس می توان گفت دانشجویان عادی در دستیابی به پایگاه هویت دست یافته از

دانشجویان شاهد موفق تر هستند و فرضیه ما تایید می شود .

فرضیه پنجم :

برآورد فاصله	خطای	سطح	t	f	هویت
%95	استاندارد	درجه	محا	معنادار	محاسبه
	تفاضل	معناداری	سبه	ی	شده
	بین دو		شده		

		میانگین							
واریانسهای برابر	/706	/402	/743	138	/084	-1/99	/14	کمترین مقدار	بیشترین مقدار
			-1				1	-4/24	/27
واریانسهای نا برابر			/743	/652	/084	-1/99	/14	-4/24	/27
			-1	135			1		

بین پایگاه هویت معوق دانشجویان شاهد وعادی تفاوت وجود دارد .

نتیجه گیری :

در این فرضیه t محاسبه شده برابر با $-1/743$ می باشد چون سطح معناداری آزمون t برابر با $0/084$ می باشد و بیشتر از

$0/05$ است لذا بین این دو متغیر در دو گروه شاهد و غیر شاهد تفاوت معنا داری وجود ندارد .

لذا می توان نتیجه گرفت در دستیابی به پایگاه هویت معوق بین دانشجویان شاهد و عادی تفاوتی وجود ندارد. پس بدین

ترتیب فرضیه محقق رد می شود.

فرضیه ششم :

بین پایگاه هویت سردرگم دانشجویان شاهد وعادی تفاوت وجود دارد.

خطای استاندارد	تفاضل میانگین	اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	Tحاسبه شده	معناداری	fمحاسبه شده	هویت	برآورد فاصله 95٪	
									بیشترین مقدار	کمترین مقدار
خطای استاندارد	تفاضل میانگین	اختلاف میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	Tحاسبه شده	معناداری	fمحاسبه شده	هویت	بیشترین مقدار	کمترین مقدار
									39/	11/
36/	1	70/2	9/	04	985	07	203	واریانسها	بیشترین مقدار	کمترین مقدار
				138	1/	6/	3/	ی برابر	39/	11/
									1	5
36/	1	70/2	9/	04	985			واریانسها	بیشترین مقدار	کمترین مقدار
				961/	1/			ی نابرابر	39/	85/
				125					8	5

نتیجه گیری :

چون t محاسبه شده در متغیر اغتشاش برابر $2/165$ می باشد ، چون سطح معنا داری آزمون t برابر با 49% می باشد و کمتر از $0/05$ است ، لذا بین این دو متغیر در هر دو گروه شاهد تفاوت معناداری وجود دارد ، و لذا چون میانگین گروه شاهد بیشتر می باشد میانگین گروه شاهد برابر با $54/84$ می باشد گروه شاهد در سردرگم بیشتر از گروه غیر شاهد می باشد.

پس دانشجویان شاهد در دستیابی به این پایگاه بیشترین از دانشجویان غیر شاهد قرار دارند. بدین ترتیب فرضیه محقق به اثبات می رسد.

فرضیه هفتم:

- بین پایگاه هویت زودرس دانشجویان شاهد و عادی تفاوت وجود دارد .

هویت	F محاسبه شده	معنادار ی	T محاسبه شده	درجه آزادی	سطح معناداری	اختلاف میانگین	خطای استاندارد تفاضل بین دو میانگین	برآورد فاصله 95%
------	--------------------	--------------	-----------------	---------------	-----------------	-------------------	---	---------------------

								کمترین	بیشترین
								مقدار	مقدار
واریانسها	/308	/005	/165	13	03	/57	/65		
ی برابر	8	0	2	8	/2	3	1	3	/83
								/1	6
واریانسها			216	/251	/57	/57	/65	3	/84
ی نابرابر			5	123	3	3	1	/1	6

نتیجه گیری:

t محاسبه شده برابر با 1/985 می باشد. چون سطح معنی داری آزمون t برابر با 0/032 می باشد و کمتر از 0/05 می باشد

، لذا بین متغیرهای در دو گروه شاهد و غیر شاهد تفاوت معنادار آماری وجود دارد، در زودرس چون میانگین گروه غیر شاهد برابر

با 46/89 می باشد و بیشتر از گروه شاهد می باشد ، آنها در دستیابی به این پایگاه موفق تر از دانشجویان شاهد هستند ، بدین

صورت فرضیه محقق اثبات می شود.

بحث و بررسی نتایج :

نتایج در این پژوهش نشان داد که در دستیابی به هویت بین دانشجویان شاهد و غیر شاهد تفاوتی مشاهده نمی شود پس می توان نتیجه گرفت که حضور پدر در رسیدن به خود هویت تفاوت چندانی ندارد و همخوانی نزدیکی با تحقیقاتی که پاریش (1981) در خصوص فرزندی که یکی از والدین خود را از دست داده بودند این نتیجه بدست آمد که تفاوت معناداری در رابطه با خود، خویشتن، هویت با افراد دیگر نداشت همچنین در تحقیق (محمد رضا رزمی ، 1382) با عنوان بررسی انسجام و انعطاف پذیری خانواده و شکل گیری هویت در نوجوانان به این نتیجه دست یافتند که انسجام و انعطاف پذیری خانواده به گونه معنی داری در شکل گیری هویت نوجوانان دختر و پسر تاثیر دارد البته تفاوتی در زمینه جنسیت و غیبت پدر و تاثیر آن انجام شده که تفاوتی چندانی گزارش نشده است (بیلر، 1984). در فرضیه دوم که بین پایگاه هویت دانشجویان شاهد با وضعیت تاهل آنها رابطه وجود دارد. این نتیجه گرفته شد که شواهد کافی برای اینکه ارتباط بین مجرد و متاهل بودن دانشجویان با پایگاه هویت وجود ندارد. در این زمینه تحقیقی که تاثیر تاهل را بر هویت مورد سنجش قرار دهد انجام نشده است لذا نمی توان نتایج این فرضیه را مورد ارزیابی و در نهایت مورد استناد قرار داد. در فرضیه سوم بین پایگاه هویت دانشجویان شاهد با جنسیت آنان رابطه وجود دارد. این نتیجه گرفته شد که بین دانشجویان پسر شاهد و دختر شاهد در دست یابی به پایگاه هویت تفاوت وجود ندارد. نتایج این تحقیق با تحقیق آنی کیت (2005) در تضاد می باشد در آن تحقیق تفاوت معنی داری از لحاظ جنسیت و تاثیر آن بر هویت بدست آمده بود. در تحقیق دیگر که توسط اشرف مظلوم (1382) انجام شده حاکی از تفاوت جنسیت در نوع

پایگاه هویت می باشد البته در این تحقیق باتوجه به بررسی انجام شده در گروه شاه انجام پذیرفته است و در دستیابی به بعضی از پایگاه هویت تفاوت وجود داشته جای تامل و بررسی بیشتر می طلبد. با این تفاسیر نتایج این فرضیه را نمی توان به جامعه دیگر تعمیم داد و باید عوامل دیگر از جمله تحصیلات مادر ، عوامل حمایتی و ... مورد بررسی قرار گیرد .

درفرضیه چهارم بین پایگاه هویت موفق دانشجویان شاهد وعادی تفاوت وجود دارد. بین دو گروه شاهد و غیر شاهد تفاوت معنادار آماری وجود داشت و برای افراد موفق به هویت قدرت انعطاف توصیف کننده روش ارتباط این افراد با جهان است آنان متفکر درون نگر هستند و تحت تاثیر استرس از نظر شناختی عملکرد بسیار خوبی دارند . اگر در معرض تغییرات ناگهانی محیط قرار گیرند ، خود را نمی بازند . حس شوخ طبعی دارند و پذیرای تجارب جدید هستند . این افراد به ندرت برای درمان روانی مراجعه می کنند . حل مباحث هویت نیاز به مداخلات درمانی را نا محتمل می کند و احتمال بیشتری دارد که در جستجوی رشد بیشتری باشند یا تجارب تعلیم و تربیت را جستجو کنند بحرانهایی که آنها تحمل می کنند زمان محدودی دارد. اما ممکن است در شرایط بحران نیاز به مشاوره کوتاه مدت گرایش پیدا کنند . موقعیتهای تربیتی برای آنان باید فرصتهایی را برای بصیرت و جستجو فراهم کند ، به استعداد فرد فرصت دهد که ظهور یابد فرصتهایی را برای بصیرت و جستجو فراهم کند ، به استعداد فرد فرصت دهد که ظهور یابد و به مسیر نقشهای اجتماعی واقعی هدایت شود (مارسیا ، 1987). درفرضیه پنجم بین پایگاه هویت معوق دانشجویان شاهد عادی تفاوت وجود دارد. لذا در دستیابی به هویت معوق هر دو گروه در شرایط یکسان می باشد. این پایگاه پیش درآمدی برای رسیدن به یک هویت ثابت می باشد. این افراد در حال جستجوی هویت و یا در حل بحران هویت به سر می برند. تحقیقی که حاکی از تفاوت حضور پدر در دستیابی به هویت معوق باشد مشاهده نشده است. درفرضیه ششم بین پایگاه هویت سردرگم دانشجویان شاهد و عادی تفاوت وجود دارد. بین این متغیرها در دو گروه شاهد و عادی تفاوت معنا داری آماری

وجود دارد. و چون میانگین گروه شاهد بیشتر از گروه غیر شاهد می باشد ، گروه شاهد در دستیابی به هویت سردرگم بیشتر از گروه غیر شاهد می باشند. این فرضیه موید این مطلب مهم می باشد که تعدادی از فرزندان شاهد در پایینترین پایگاه رشدی هویت قرار دارند. و باید عوامل تاثیر گذار در این زمینه مورد بررسی قرار گیرد. نتایج این فرضیه با تحقیق آقای رزمی (1382) انطباق دارد چرا که در آن تحقیق نشان داده شد که انسجام و انعطاف پذیری خانواده در شکل گیری هویت و تعیین پایگاه هویت نقش تعیین کننده ای دارد. نتایج این فرضیه بیانگر این مهم می باشد که گر چه عدم حضور پدر در دستیابی به هویت کلی تاثیر چندانی ندارد اما در طی مراحل رشدی هویت و پایگاههای مختلف هویت تاثیر بسزایی دارد. برای افراد دچار پراکندگی هویت این پایگاه فردی است که به هیچ جهت معینی در زندگی متعهد نشده است او نه در مورد یک شغل تصمیم گرفته و نه راجع به آن مشغولیت ذهنی دارد. این پایگاه گسترده ترین دامنه آسیب شناسی اجتماعی را نشان می دهد که دربرگیرنده افرادی است که در پیدا کردن یک جایگاه اجتماعی دچار مشکل هستند . . و در فرضیه آخر این تحقیق پایگاه هویت زودرس دانشجویان شاهد و عادی تفاوت وجود دارد. بین این متغیرها در دو گروه شاهد و عادی تفاوت معناداری وجود دارد. و چون میانگین گروه غیر شاهد بیشتر از گروه شاهد می باشد ، لذا در دانشجویان غیر شاهد در پایگاه هویت ممانعت بیشتر از دانشجویان شاهد می باشد .

نتایج این تحقیق با پژوهشی که توسط آدامز (1985) انجام داده مطابقت می کند نتایج آن تحقیق بیانگر آن است که افراد در پایگاه هویت ممانعت نسبت به سایر پایگاههای هویت روابط نسبتا نزدیکی با والدین دارند و حتی به آنها اجازه می دهند که در موردشان تصمیم گیری کنند . و در این مورد کسانی که هر دوی والدین آنها زنده می باشند بیشتر مصداق پیدا می کند (آدامز و دیگران ، 1985) . لذا با توجه به نبود پدر در خانواده دانشجویان شاهد آنها در این پایگاه کمتر قرار دارند.

افراد واقع در پایگاه ممانعت دارد آن چیزی واقع می شود که دیگران برایش تدارک دیده اند. اعتقادات او یا بی اعتقادی هایش در معنی وام گرفته از پدرش هستند. تجارب دانشکده فقط در خدمت تصدیق عقاید کودکیش هستند. شخصیت متحجری دارد و اگر با موقعیتی مواجه شود که ارزشهای والدین در آن کارایی نداشته باشند، احساس ترس و تهدید سختی می کند. آنها شاد هستند و به طور کوتاه بینانه ای از خود رضایت دارند و عقایدشان اقتدار گرا هستند. با این حال در بعضی از محیط ها که ارزشهای عمومی ضرورت بقا شمرده است این پایگاه، سازشکارترین پایگاه هویت است. در این محیط ها این افراد برای مداخلات درمانی بیش از سایر پایگاهها مورد غفلت قرار می گیرند و بسیاری حتی ضرورتی برای مداخله درمانی در مورد این پایگاه قائل نیستند.

منابع فارسی

- آلمال، فرنگیس. (1381). *بررسی عوامل موثر بر شکل گیری هویت دانش آموزان منطقه 15 آموزش پرورش*

تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه تهران.

- آقامحمدیان، حمیدرضا، و شیخ روحانی، سعید. (1378). *مقایسه میزان اضطراب در پایگاههای هویت در دانشجویان رشته*

علوم تربیتی و روانشناسی. مجله علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه

فردوسی مشهد جلد چهارم - شماره دوم 1382-199

- پرتوی، اصغر. (1374). بحران هویت و سیاستهای توسعه در ایران. فصلنامه پژوهشی دانشگاه امام صادق (ع) سال اول، شماره

1374، 1، 88-63.

- پرهیزگار، آذر دخت. (1381). مقایسه کیفیت رابطه ولی - فرزندی دانش آموزان دختر دبیرستانی دارای بحران

هویت و فاقد بحران هویت دبیرستانهای دخترانه شهرستان کازرون. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه

تربیت معلم تهران.

- پور جلی، ربابه. (1379). بررسی عوامل موثر در شکل گیری هویت اجتماعی، فرهنگی نوجوانان (مطالعه موردی

: نوجوانان شهر ارومیه). پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه شیراز.

- رزمی، مجمدرضا. (1382). بررسی تاثیر انسجام و انعطاف پذیری خانواده بر شکل گیری هویت دانشجویان دانشگاه شیراز.

پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه شیراز.

- شیخ روحانی، سعید. (1378). مقایسه میزان اضطراب در پایگاههای هویت در دانشجویان رشته های علوم تربیتی

و روان شناسی. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده. دانشگاه فردوسی مشهد.

شکر شکن، حسین. نجاریان، فاطمه. (1380). بررسی وضعیت هویت از نظر نحوه توزیع افراد در پایگاههای هویت

دانشجویان دانشگاه اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده. دانشگاه اهواز

- طالبیان شریف، جعفر، گودرزی، حسینیه، نیک فرجام، معصومه. (1380). *بررسی رابطه پایگاه هویت و ویژگیهای شخصیتی*

در دانشجویان دانشکده علوم تربیتی دانشگاه فردوسی مشهد، مجله مطالعات تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی

مشهد 1، 397-401

- لطف آبادی، حسین. (1380). *عواطف و هویت نوجوانان و جوانان*. تهران: انتشارات سازمان ملی

جوانان.

- کارگشورکی، هدایت. پاک نژاد، فاطمه (1382). *خانواده، نخستین عامل تاثیرگذار بر هویت دانش آموزان کاوشی پیرامون*

رابطه میان هویت دانش آموزان والگوی تربیتی والدین مجله علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد جلد

چهارم - شماره دوم 687-1382

- محسنی، ن. (1375). *ادراک خود از کودکی تا بزرگسالی*؛ تهران: انتشارات بعثت.

- مظلوم، اشرف. (1382). *بررسی ارتباط شیوه فرزند پروری والدین با پایگاه هویت در دانش آموزان پیش دانشگاهی*

شهر تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه تربیت معلم تهران.

-Adams, G. R., & Fitch , S.A. (1982) . Ego stage identity status development cross sequential analysis . *Journal of personality and social psychology* , **43**, 574-583.

-Adams, G. R.,shea,j.& fith. S. a. (1979). **toward the development** of an ojective assessment of ego-identity status,*juornal of youth and Adolescence*, **8**,223-237.

- Adams , G. R., Ryan , B. (2000) . assessed family and university environment on identity formation and ego strength . *Juornal of Adolescence* , **15**, 99-122.

- Adams,G. R Bishop,D.L;MacyLewis,A.j;Schenkloth.G.A;Puswella ,s.&Struessel,G.L(1997).Ego identity status and reported alcohol consumption:A study of first year college students; *Journal of Adolescence*.**20**,209-218

- Annecait,C (2005);the *journal of Death and Dying* ,**51**,87-105

- Baumrind, D.(1997).*The discipline encounter:contemporary issues Aggression and vioent*,2.321-335

- Biller , H . b . (1984) . *paternal deprivation* . Lexington , MA. Lexington books .

- Bartle H . S. (1997).the relationship among parent- adolescent differentiation sex role orientation identity development in late adolescence and early adulthood *Journal of Adolescence* , 20 , 535-563
- Bhushan .R .(1993).Identity and familyfunctioning link:**An** investigation of Indian youth. An international *Journal of psychology in the orient*.36(4)266-271
- .
- Cummings,E.M,Davice.P.T,Compbell,S.B.(2001).*Developmental psychopathology and family process*. New yourk: The Gulford press
- Erikson, E.H.(1968).*Identity . Youth and crisis* . New York ; Norton
- Erikson, E.H.(1959).*Inner and Outer space*: Reflections on womanhood.
- Kang,J. shung, H.(2000).*Identity Formation status,spiritual well- beng, and family functioning type among college student in*
- Kantor , I . (1979) . this thing called rock : *An interpretation . popular Music and society* , 3,203 -214 .

-Jones,R.M.,Hartmann,B.R,&Gilder,p.(1989),EgoIdentity status and substance abuse, *personality and Individual Diferrences*, **10**,625-631 in Adolescence

Psychology. pp. 495-535 New York: Wiley.

Gilligan, C.(1975) . in a different voice : *psychological theoty and women s development* , Cambridge, MA : Harvard University press .

- Korger,J.(1996).*Identity in Adolescence The Balance between self and others* ,New York:Routledge

Macros,J.and Maccabe,M.(2001).Relationships between identity and self – Representation during adolescence. *Journal and Adolescence*, **30**,No5.

- Markstrom- Adams,C.;Ascione,F.R.; raegger,D.&Adams,J.R. (1993). Promotion of ego identity development Can short term intervention facilitates growth. *Journal of Adolescence* ,**16** , .217-224

- Muus,R.(1988) *Theories of Adolescence* .New York:Random House

- Matos,P.M.Barbosa, Almedia. H.M.D,Costa,M. E.(1999).parental Attachment and identity in portuguese late adolescents. *journal of Adolescence*,**22**,805-818

- Marcia, J.E. (1966) . Development and validation of ego identity status and expressive writing among high school and college students ; *Journal of youth and Adolescence, 8* , pp. 327 -342.
- Marcia , J.E . (1987) . identity status approach in the study of ego identity development ; in houses, T.& Yardley , K. (ed) *self and identity perspective across the life span*; new york ; Routledge & kegan paul .
- Marcia , J.E . (1989).Identity and Intervention,*Journal of Adolescence, 12*,404-410
- Miller,A.(1984); Adolescent sexual behavior: Context and change.*Social Problem, 22*, 58 – 76.
- Morgan, E., & Frber, B.A. (1992) . Toward a reformulation of the Reidsonian Model of identity development . *Adolescence, 17*, 199 -211.
- Parker, G.(1983).*Parental affectionless control Archives of General Psychiatry.*
- parish , T.S (1989) . the relationship between factors associated with father loss and individual s level of moral judgment . *adolescence, 15* (59), 535-541.

-
- Sigelman . C.K . (2007) *self and personality academic*. Cengage . com (psychology / sigelman .
 - Schwartz, S. J. (2005) the role of identity in the relationship between family functioning and behavior problems . *Journal of Adolescence* , 25, 397-420 .
 - Townsend , T. (2007) . the influence of parental efficacy , family coping , and adaptive family functioning on the development . *Journal of black psychology* , 33, 278-298